

Slovstveni zapiski.

† **Dr. Josip Vošnjak.** Dne 21. oktobra ob deveti uri zvečer je na Visolah pri Slovenski Bistrici v starosti 77. let umrl dr. Jos. Vošnjak. „Ob grobu velikega idealista, ki je veroval v svoj narod, v njega bodočnost z vso silo svoje plemenite duše“, nam prihajajo v spomin oni časi pred pol stoletjem, ko je Vošnjak z mladeniškim ognjem na taborih zahteval enakopravnost, budil narodno zavest, navduševal za zedinjeno Slovenijo. Dolgo vrsto let je deloval za svoj narod neumorno in nesebično kot agitator, organizator, kot državni in deželni poslanec; za gospodarsko osamosvojitve narodovo je skrbel s snovanjem prvih slovenskih posojilnic, bil je med ustanovniki „Slovenskega Naroda“, „Narodne tiskarne“, „Slovenske Maticе“, „Pisateljskega društva“, „Družbe sv. Cirila in Metoda“ in raznih drugih narodnih korporacij. — Deloval je vsestransko tudi kot pisatelj na političnem, narodno-gospodarskem, poljudno-znanstvenem in leposlovnem polju. Nebroj političnih in gospodarskih člankov je napisal za „Slov. Narod“, posebno za časa uredništva Jos. Jurčiča, s katerim so ga družile tesne prijateljske vezi; bil pa je zvest sotrudnik tudi raznim drugim slovenskim časnikom. V dobi slovenskih taborov je izdal dve zanimivi brošuri: „Slovenci, kaj čemo?“ (1869) in „Slovenski tabori“ (1870). Za Mohorjevo družbo je pisal gospodarske članke in pripovedi za prosto ljudstvo. Iz bogatih lastnih izkušenj je sestavil slovenskim vinorejcem „Umno kletarstvo“ (1873). V Letopisih Maticе Slovenske je poročal „O agrarnem vprašanju“ (1884), očrtal „Socijalni problem in kmetski stan“ (1885) ter objavil poljudno-znanstveno razpravo „Kaj človeštvo prideluje in uživa“ (1887, 1888). — Dr. Jos. Vošnjak je bil tudi „Ljubljanskemu Zvonu“ marljiv sotrudnik, posebno, ko je bil primarij v Ljubljani. V njem je priobčil sledeče važnejše članke: „O prikaznih in duhovih“ (1882), „Na Silvestrov večer 1883. leta“ (1884), „Odlomki iz človeške tragikomedije“ (1885), „O vinu“ (1887), „Dolgost človeškega življenja“ (1889), „Spomini o Jožefu Jurčiču“ (1888–1890), „K zgodovini Wolfovega slovensko-nemškega slovarja (1893). — V romanu „Pobratimi“ (1889) je opisal svoje politično delovanje, in z uspehom se je poskušal tudi na dramskem polju: „Lepa Vida“, „Doktor Dragan“, „Svoji k svojim“ i. dr. — Ko se mu je približala jesen življenja, nam je pokazal v obširnih „Spominih“ še enkrat svoje delovanje, in ta knjiga ostane dragocen vir za poznavanje njegove dobe in najljepša priča plemenitega rodoljubja. — Lahka mu zemljica domača!

Š.

Pred petdesetimi leti. (Konec.)

September. 2. Bil sem na Pregarjah. To je vas na sila visokem hribu. Daleč okrog — do Ljubljane skoraj se vidi. — 4. Šel sim s prijatlam Gerbecam v Cerknico. (Skladatelj Fran Gerbič je bil tedaj višji učitelj in orgljavec v Trnovem poleg Ilirske Bistrice.) Ogle dal jezero. Soznanil sem se z g. Likarjem, vrlim Slovencom (prim. Bilčev spis v „Slov. Glasniku“ 1862: „Tri dni v Cerknici“. Andrej Likar, rodom Idriječan, je bil tedaj za kapelana v Cerknici; o njegovem slovstvo vanju gl. Marnov Jezičnik XVII, 62–66). — 7. Šel sem v Ljubljano assistirat. — 10. Poslal sem zahvalnico g. doktor Tomanu; pisal sem mu tudi. — 13. Pisal sem g.